



Perusmuuttoa kohtalaisessa länsituulessa - yhteenveto Kyly:n yhteishavainnoinnista 27.9.2014



Yhteishavainnointipäivän aamupäivän taivas oli mukavan puolipilvinen. Kuvassa kirjoittajan stajipaikka Kotkan Hovinsaaren penger-altaalta, kuvattuna itään.

Teksti ja kuvat: Esa Partanen¹

21.9.2015 (verkkojulkaisu: www.kyly.fi)

Sivumäärä: 7

Kymenlaakson Lintutieteellinen Yhdistys Ry

¹ s-posti: esa.partanen@t/yahoo.com

Lyhyt yhteenveto päivästä:

Kylyn 2010-luvun viidennessä syksyn yhteishavainnointi järjestettiin lauantaina 27.9.2014 klo 7-13 poutaisessa, kohtalaisen länsituulen leimaamassa säässä.

Päivään osallistui yhteen kuusi paikkaa, painottuen rannikolle. Lisäksi kahdesta muusta paikasta saatiin joidenkin lajien osalta vertailusummia tosin hieman eri ajalta kuin yhteishavainnoinnin havaintoaika (klo 7-13).

Itse päivän muutto oli pääosin ajankohtaan nähden melko vaisua. Mielenkiintoa piti yllä lähinnä aamun pikkulintumuutto, joka ei tosin tarjonnut mitään huippusummia. Merkittävimpiä summia pikkulintujen osalta olivat lähinnä Kotkan Hovinsaaren niittykirvis- (310m) ja pajusirkkusumma (73m). Ajankohtaan nähden Kirkkojärven haarapääskysumma (200m) oli puolestaan varsin hieno. Isompien lintujen osalta maininnan arvioista oli lähinnä Iitin Mukulanlahden hieno muuttohaukkasumma; 4 m kolmessa parvessa!

Yleistä päivästä - jo viides perättäinen tapahtuma

Kylyn alueella on järjestetty jälleen syksystä 2010 lähtien² vuosittain yhteishavainnointi, jossa on tarkoituksena seurata muuttoa sama aika mahdollisimman monessa paikassa. Vuonna 2014 päivä oli lauantai 27.9.2014.

Havainnointijakso ja vertailuaika oli klo 7-13. Muutto suositeltiin kirjattavan tunnin jaksoissa ja havainnot ilmoitettiin Tiiraan. Toki pidempäänkin sai havainnoida, mutta tuolloin Tiiran havaintoilmoituksissa oli tärkeää että klo 7-13 välin havainnot oli eroteltavissa.



Kuva 1. Kylyn yhteishavainnointiin 27.9.2014 osallistuneet paikat (laatikot) sekä paikat, joiden havaintoja myös käytetty vertailussa (katkoviivalla olevat laatikot). Tarkemmat tiedot paikoista taulukossa 1. Paikkojen sijainta on tarkemmin katsottavissa Tiirasta (www.tiira.fi) Pohjakartta: © Tapio Tohmo

/_____

² Syksyn 2010 yhteishavainnointipäivä oli yhteinen Etelä-Karjalan, eli EKLY:n kanssa. Tuon jälkeen yhteishavainnointi on ollut pelkästään Kylyn.

Tapahtumaan osallistui yhteensä 6 paikkaa, jotka yhtä paikkaa (Iitin Mukulanlahti) lukuun ottamatta olivat rannikolta (kuva 1 ja taulukko 1). Lisäksi kahdesta muusta paikasta on havaintoja otettu mukaan vertailuun.

Taulukko 1. Kylyn yhteishavainnoinnin 27.9.2014 osallistujapaikat idästä länteen. Vertailuaika oli klo 7-13. Paikan nimessä alleviivattuna jatkon tekstissä käytettävä paikannimi. Havaintojen ilmoittaja on listassa ensimmäisenä. Taulukossa sulkeissa olevat kaksi paikkaa, ovat paikkoja, jotka eivät varsinaisesti olleet yhteishavainnoissa mukana, mutta joista on vertailuun myös otettu summia (huom. eri havainnointiaika).

| Kunta | Paikka | Havainnointiaika | Havainnoijat | Huomioita |
|------------------|--|---|---|---|
| Violahti | <u>Kellovuori</u> , lintutorni | 7:00 – 13:00 | S.Grönlund, P. Koukkula, J.Lindfors, M.Mäkelä, A.Nygrén & L.Penttinen | kirjattu tunnin jaksoissa |
| <i>(Violahti</i> | <i><u>Klamila</u>, lintutorni</i> | <i><u>8.30 – 17</u></i> | <i>T.Ilomäki</i> | <i>vain osa lajeista ilmoitettu, ei varsinaisessa vertailussa mukana)</i> |
| Hamina | <u>Kirkkojärvi</u> , lintutorni | 7:00 – 13:00 | E.Hietanen, E.Parkko, H.Tulokas & J.Räkköläinen | kirjattu tunnin jaksoissa |
| Kotka | <u>Hovinsaari</u> , Huumanpohja, pengeri | 07:00 - 13:00 (koko aika 6.57-13.25) | E.Partanen | kirjattu tunnin jaksoissa |
| <i>(Kouvola</i> | <i>Valkeala, <u>Vuohijärvi</u></i> | <i><u>8.15– 14.25</u></i> | <i>J.Vesa</i> | <i>vain osa lajeista ilmoitettu, ei varsinaisessa vertailussa mukana)</i> |
| Pyhtää | <u>Heinlahti</u> , Oskarinpolku | 7:00 – 13:00 | A.Vuorio & L.Hyvärinen | vain osa lajeista ilmoitettu |
| Iitti | <u>Mukulanlahti</u> , lintutorni | 7:00 – <u>11:00</u> | H.Sorsa, O.Kivinen, T.Airio & A.Sorsa | kirjattu tunnin jaksoissa, lopetettu siis 2 h aiemmin |
| Pyhtää | Munapirtti, <u>Labböle</u> Högberget | 7:00 – 13:00 | M.Öst | kirjattu tunnin jaksoissa |

Vertailuajan (klo 7-13) havainnointiin kannustimena oli päivän yhteydessä myös stajipaikkojen välinen pinnakisa klo 7-13. Kisaan osallistui taulukon 1 paikoista viisi paikkaa ja voiton kisassa vei Kotkan Hovinsaari 70 lajillaan.

Iitin Mukulanlahden lukuun ottamatta paikoissa stajattiin koko vertailuaika klo 7-13.

Mukulanlahdessa havainnointi lopetettiin klo 11. Lisäksi Kotkan Hovinsaarella havainnoitiin hieman pidempään (13.25 asti), mutta tuntijaksotuksen perusteella vertailujakson klo 7-13 havainnot ovat luonnollisesti eroteltavissa.

Sananen säästä – länsituuli haittasi jonkin verran

Paikkojen säätiedot pyydettiin ilmoittamaan Tiiraan räkättirastaan lisätietoihin, ja näitä tietoja saatiin kahdesta paikasta, eli Kirkkojärveltä ja Hovinsaaresta. Tuuli oli koko ajan lännestä, ollen pääosin kohtalainen. Aamu oli melko lämmin, lämpötilan ollessa alussa noin +10C. Pilvisyys oli vaihtelevaa; ollen ainakin rannikolla pääosin luokkaa 2/8 - 4/8. Päivä oli kokonaan poutainen. Ennen yhteishavainnointia yöllä ja aamuyöllä oli ollut sateista, mutta sateet ehtivät painua itään juuri ennen aamua ja havainnoinnin alkua (sadetutka-havainnot).

Kokonaisuutena päivän sää oli tuulen myötä paikasta riippuen joko kohtalainen (tuulensuojaiset paikat) tai heikohko (tuulisimmat paikat) syysmuuton seurantaan.

Yhteenvedo lajeittain

Päivän muuttosummat klo 7-13 välillä on koottu liitteeseen 1. Seuraavassa on poimintoja tärkeimmistä summista, sekä lajikohtaisista eroista paikkojen välillä.

Laulujoutsenmuutto oli kohtalaista itäisimmissä paikoissa, Kellovuori 52 m ja Kirkkojärvi 39 m. Hanhimuutto puolestaan oli hyvin vaisua. Ainoastaan Mukulanlahdella kirjattiin kohtalaista **valkoposkihanhi**liikennettä (2 550 m) sekä Labbölessä määrittämättömien hanhien liikettä heti aamulla (1 010 m). Muissa paikoissa hanhimuutto oli käytännössä seis, joka antaa kuvaa, että liikkeellä oli vain pieneltä alueelta olevia hanhiparvia.

Petolinnuista **varpushaukkaa** oli liikkeellä jonkin verran kaikissa paikoissa (summat 4 – 16 m). Klamilassa muuttosumma oli jo astetta parempi (38 m), mutta pitää ottaa huomioon, että siellä havainnointiin vielä 4 h klo13 jälkeen. Samoin **hiirihaukan** osalta Klamilan summa (48 m) oli selvästi paras, muualla muutto oli ainakin klo 13 asti vaisua (suurin Kellovuoren 10 m E). Tässäkin vertailua vaikeuttaa olennaisesti eri havainnointiajat. **Merikotkan** osalta Klamilan summa (7m) oli jo varsin hyvä Kymenlaakson oloissa.

Sepelkyyhkyllä oli pientä liikettä aamupäivällä. Paras summa oli Mukulanlahden 750 m, näistä 520 m siellä havainnoidun viimeisen tunnin aikana, eli klo 10-11. Hovinsaarella käytännössä koko muutto lajilla tapahtui vasta klo 12-13 (ennen klo 12 vain 3 m, koko summa 260m). Lajilla on päämuuttopäivinä usein muutto käynnissä hyvin jo heti aamusta alkaen. On hyvin mahdollista, että aamulla idempänä olleet sateet vähensivät lähtöhaluja mm. Etelä-Karjalan pelloilta.



Kuva 2. Sepelkyyhkymuutto oli ajankohtaan nähden melko vaisua, suurin summa oli iitin Mukulanlahden 750 m, muualla jäätiin alle 300 summiin. Kotkan Hovinsaarella meni pari parvea mukavasti päältä kuvausetäisyydeltä. Kuvan parvessa oli mukana myös yksi uuttukyyhky (kuvassa oikeassa alakulmassa oleva pienempi lintu).

Haarapääkyjä oli ajankohtaan nähden yllättävän paljon liikkeellä; Kirkkojärven summa jopa 200m ja Heinlahdellakin 85 m. Myös muualla laji havaittiin, mutta summat selvästi pienempiä (2 - 16m).

Niittykirvinen oli Hovinsaarella yksi päivän runsaimpia muuttajia; summa 310 m on lajille kohtalainen Kymenlaakson oloissa. Muualla summat jäivät vaatimattomaksi. Myös **rautiaisen** osalta Hovinsaari oli selvästi paras paikka; 48 m, muualla vain yksittäisiä.

Rastasmuutto oli todella vaisua kaikilla lajeilla, räkättirastaan osalta päästiin sentään vajaan 200 summiin Kirkkojärvellä ja Mukulanlahdella.

Vaelluslajeista **tiaismuutto** oli vaisua kaikissa paikoissa ja närhen osaltakaan summat eivät olleet kovin suuria, parhaan Vuohijärven 48 m. Summa kuvastaa, kuinka närhen osalta myös melko kapea järvi (kuten Vuohijärvi on) toimii tehokkaana muuton ohjaajana, sillä laji välttää vesistöjen ylitystä erittäin selkeästi.

Pikkulintumuuton peruslajia, eli **peippo** oli rannikolla kohtalaisesti liikkeellä aamun kahtena ensimmäisenä tuntina. Suurimmat summat fringillat ja määrittämättömät pikkulinnut yhteen summattuna jäivät kuitenkin vain reiluun tonniin (parhaana Labbölen peippo + frisp. 1 650 m, Kellovuorella frisp 1 300 m).

Vihervarpusmuutto oli kohtalaista Kirkkojärven, Hovinsaaren ja Labbölen summien noustessa välille 280 – 480 m.

Pajusirkun osalta sekä Kirkkojärven (48 m) että Hovinsaaren (73 m) summat ovat melko hyviä Kymenlaakson oloissa. On tyypillistä, että lajin parhaat muuttosummat saadaan ruovikkoisista ympäristöistä, jolloin havaitaan lähiruovikoista nousevat linnut helposti matalalla. Muissa ympäristöissä laji hukkuu ilmeisesti muun pikkulintumuuton sekaan vaikka sinänsä olisi kyseessä hyväkin pikkulintumuuton johtolinja.

Seuraavassa on vielä katsaus harvinaisempiin muuttaneisiin lajeihin (taulukko 2): Silmiinpistävin havainto oli muuttohaukan hieno summa Mukulanlahdessa.

Taulukko 2. Yhteishavainnoinnissa 27.9.2014 muuttaneet harvinaisuudet / myöhäiset havainnot

| Laji | Havainnot |
|---------------|--|
| Maakotka | 1 m Mukulanlahti, 1kv E Kellovuori |
| Muuttohaukka | 1 m SW Kirkkojärvi, 4 m (3a) Mukulanlahti, 1 m Hovinsaari, |
| Törmäpääsky | 1m Mukulanlahti |
| Lapinkirvinen | 1 m Kirkkojärvi |

Kiitokset

Kiitoksia kaikille syksyn 2014 yhteishavainnointiin osallistuneille, erityiskiitos havainnot Tiiraan tallentaneille! Pyritään jatkamaan perinnettä...

Kiitoksia myös Tapio Tohmolle Kylyn alueen karttapohjasta.

LIITE 1. Muuttosummia paikoittain väliltä 7:00 – 13:00. Paikat tarkemmin taulukossa 1 ja kuvassa 1.

Mukana ovat kaikki lajit / nimekkeet, joita muutti vähintään 10 yksi, sekä valikoidusti vähälukuisempia lajeja. Harvinaisuudet on lueteltu aiemmin. Havainnot löytyvät tarkemmin Tiirasta kirjautumalla sisään (www.tiira.fi). Hovinsaaren summista on siis poistettu ennen klo 7 ja klo 13 jälkeen muuttaneet. Summia on pyöristetty yleensä kahden numeron tarkkuuteen (esim. Hovinsaaren tuntisummien peipposumma oli 499 = pyöristetty tässä 500 ja PL-summa 151 = tässä 150). Huomioitavaa on, että kaikilla paikoilla ei selvästikään laskettu pikkulintujen muuttoa kattavasti.

| Laji | Kello- vuori | Kirkko- järvi | Hovin- saari | Hein- lahti | Mukulan- lahti | Labböle | Muualta (Klamila klo 8.30 -17 / Vuohijärvi 8.15 - 14.25) |
|---------|-----------------|------------------|-----------------|----------------|-------------------|------------------------|---|
| cygcyg | 52 | 39 | 6 | - | - | - | |
| cygsp. | - | - | - | - | - | - | |
| braleu | - | (470)* | 200 | - | 2 550 | 28 | |
| ansfab | 10 | - | 20 | - | 2 | - | |
| anssp. | 7 | 1 | 50 | - | - | - | |
| ans/bra | 12 | - | 20 | - | - | 1010 klo 9 mennessä | |
| anapen | 6 | 1 | 18 | - | 19 | 11 | |
| anaacu | - | - | 15 | - | - | - | Vuohijärvi 4 |
| anacly | - | - | 9 | - | - | - | |
| mermer | - | - | 3 | - | - | (260)* | |
| VL | 36 | 45 | - | - | - | - | |
| phacar | - | - | - | 17 | - | 108 (+a1300lask) | |
| ardcin | - | 2 | 3 | - | - | 1 | |
| halalb | 1 | 4 | - | 3 E | - | 1 | Klamila 7 |
| accnis | 4 E | 10 | 16 S-W | 16 | 4 | 15 W | Klamila 38, Vuohijärvi 8 SW |
| butbut | 10 E | 8 E | 7 (3W 2E) | 4 | 1 | 2 | Klamila 47 |
| butlag | - | - | - | 1 | - | - | Klamila 5 |
| larcan | - | 53 | 3 | 11 | - | 1 | |
| colpal | 180 | 80 | 256 | 14 | 750 | 61 | |
| drymar | - | 2 | - | - | - | 3 | |
| hirrus | 2 | 202 | 7 | 85 | 6 | 13 | |
| antpra | 45 | 49 | 312 | 31 | 11 | 69 | |
| motalb | 21 | 8 | 36 | 10 | 17 | 32 | |
| prumod | - | 4 | 48 | 3 | - | 1 | |
| turmer | - | 8 | 2 | - | - | - | |
| turpil | 2 | 170 | 22 | 16 | 190 | 12 | |
| turvis | - | 4 | - | - | 1 | - | |
| turili | - | 15 | - | 1 | 1 | - | |
| turisp. | 17 | - | - | - | - | - | |
| Laji | Kello- vuori | Kirkko- järvi | Hovin- saari | Hein- lahti | Mukulan- lahti | Labböle | Muualta |

*mahdollista vaellusta/muuttoa

Taulukko jatkuu seuraavalla sivulla

Yhteishavainnoinnin 27.9.2014 muuttosummia, taulukko jatkuu:

| Laji | Kello- vuori | Kirkko- järvi | Hovin- saari | Hein- lahti | Mukulan- lahti | Labböle | Muualta (Klamila klo 8.30 -17 / Vuohijärvi 8.15 - 14.25) |
|---------|-----------------|------------------|-----------------|----------------|-------------------|---|---|
| aegcau | 5 | 16 | - | 10 | - | - | |
| parcae | - | - | 8 | 9 | - | 3 | |
| parmaj | - | 8 | 28 | - | - | 1 | |
| lanexc | - | 5 | 1 | - | 1 | - | |
| gargla | - | 34 | 4 | 14 | 37 | 1 | Vuohijärvi 48 |
| cormon | - | - | 4 | 180 | - | - | |
| cornix | - | - | - | 20 | - | 20 | |
| corrax* | - | (6) | - | (16) | - | (3) | |
| stuvul | - | 6 | 3 | 39 | 116 | - | |
| fricoe | - | 925 | 500 | 450 | 3 | 1180 W (vajaa 1000 klo 9 mennessä) | |
| frimon | | 4 | 31 | | 4 | 3 | |
| frisp. | 1 300 | - | 36 | - | - | 470 | |
| carcar | - | 1 | | 5 | - | - | |
| carspi | 25 | 280 | 470 WSW | 57 | 4 | 380 N-W | |
| carcan | - | 1 | 5 | 11 | - | - | |
| carnea | - | - | | - | 1 | 1 | |
| embsch | - | 45 | 73 | 1 | 3 | 1 | |
| PL | - | - | 150 | 730 | - | - | |

*mahdollista vaellusta/muuttoa